

**Uit: de aanvraag door de Stichting Vrouwengezondheidszorg
voor het ontwikkelen van de Post-Academische cursus
“Gender- en etniciteitcompetentie in de gezondheidszorg”**

Doelstelling van het project:

Ontwikkelen van een cursus “gender- en etniciteitcompetentie in de gezondheidszorg” op post-academisch niveau.

Onder gender- en etniciteitscompetentie verstaan we: de beschikking hebben over

- evidence-based kennis over (de verwevenheid van) biopsychosociale- en culturele verschillen en de wijze waarop deze zowel afzonderlijk als in wisselwerking de gezondheid en gezondheidszorg beïnvloeden;
- kennis over “good practices” betreffende gender- en etniciteitsbewuste diagnostiek en behandeling;
- kennis over mogelijke visies op diversiteit en vermogen tot perspectiefwisseling
- inzicht in de rol van gender en etniciteit in de etiologie, het voorkomen, de diagnostiek en de behandeling van gezondheidsproblematiek en in de behoeften van zorggebruik(st)ers;
- inzicht in de rol die gezondheidszorg en de daarin gangbare theorieën en instrumenten spelen ten aanzien van maatschappelijke verschillen plus inzicht in de eigen rol daarbinnen, met oog voor uitsluitingsprocessen en voor mogelijkheden de toegankelijkheid en kwaliteit van de gezondheidszorg voor iedere burger te verbeteren.
- vaardigheden op het gebied van cultureel interviewen, dialoog en empowerment;
- vermogen tot reflectie op de eigen gesitueerdheid en identiteitsconstructie, qua gender en etniciteit, in relatie tot die van cliënten.

De doelgroep bestaat uit psychologen, psychiaters, pedagogen en ander academisch opgeleide professionals in de zorgsector alsmede professionals in het zorgonderwijs.

Toelichting

In de afgelopen decennia is de wetenschappelijke kennis over de gender- en etniciteit-specifieke aspecten van geestelijke gezondheid, geestelijk welzijn en zorg spectaculair gegroeid. Deze inzichten hebben echter nog niet vanzelfsprekend ingang gevonden in de praktijken van de Nederlandse gezondheidszorg en evenmin in de universitaire opleidingen (Van Mens-Verhulst & Bekker, 2005). Gevolg is dat de meeste professionals niet toegerust zijn met de diversiteitscompetentie die nodig is voor de omslag naar vraaggerichtheid en interculturalisatie van de zorg (Van Mens-Verhulst, 2003; Van der Vlugt & Oude Avenhuis, 2001), terwijl het overheidsbeleid en de pluriformer wordende samenleving zo’n competentie wel veronderstellen (Guijt & Megchelen, 2005; Raad voor de Volksgezondheid en Zorg, 2000 a en b; Stuurgroep Vrouwenhulpverlening, 1999; Tonk, 2004).

Tegelijkertijd zijn er signalen uit het veld dat men behoefte heeft aan inhoudelijke verdieping van de rol van (de verbinding van) gender en etniciteit in ziektebeleving en zorgbehoeften, problematiek, diagnostiek en behandeling. (Bekker & Frederikse, 2005; Oude Avenhuis & Sonmez, zie bijlage 2).

De RINO’s hebben op dit gebied echter geen expliciet aanbod. De twee cursussen die aandacht besteden aan zowel gender als etniciteit doen dat binnen zeer specifieke thema’s, namelijk narratieve therapie en verdieping systeemtheoretische psychotherapie. Wel wordt er in een aantal gevallen hetzij sekse/gender hetzij etniciteit/cultuur aan de orde gesteld. Maar een basale cursus met gender- en etniciteitcompetentie als focus ontbreekt tot op heden.

Literatuur

Bekker, M.H.J. & Frederikse, E. (2005). *Psychotherapeuten over diversiteitsbewuste werkwijzen en knelpunten bij intake, diagnostiek en behandeling van allochtone vrouwen en mannen*. Kennisnet van GGZ-Nederland (zie samenvatting in bijlage)

Kramer, S. (2004). *Interculturele competentieprofielen in de GGZ*. Mikado, oktober 2004, ISBN: 90-77782-06-0

Mens-Verhulst, J. van (2003). Diversiteit als sleutel tot vraagsturing in een gevarieerde samenleving. Over denkkader, handelingsprincipe en competentie. *Sociale Interventie* 12 (1): 25-35.

Mens-Verhulst, J. van & Bekker, M.H.J. (2005) Argumenten voor een diversiteitsbewust curriculum in de gezondheids(zorg)wetenschappen. *Tijdschrift voor Genderstudies* 8 (2): 44-50.

Guijt, D. & Megchelen, P van (2005). Vraagsturing: empowerment, cultuuromslag en markt. *Mediator*. ZONMw. www.zonmw.nl.

Raad voor de Volksgezondheid en Zorg. (2000a) *Interculturalisatie van de gezondheidszorg*. Zoetermeer. www.rvz.nl

Raad voor de Volksgezondheid en Zorg. (2000b) *Allochtone cliënten en geestelijke gezondheidszorg*. Zoetermeer. www.rvz.nl.

Stuurgroep Vrouwenhulpverlening (1999). *Naar een seksespecifieke en multiculturele gezondheidszorg in de 21^e eeuw*. Eindrapportage en beleidsaanbevelingen van de Stuurgroep Vrouwenhulpverlening van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Den Haag: VWS.

Tonk, F (2004). *Hier voelt het veilig. Groepstherapie voor getraumatiseerde vluchtelingenvrouwen bij Altrecht*, Divisie Stad Utrecht –Mikado

Vlugt, I. van der & Oude Avenhuis, A. (2001) *Sekse en cultuur in het onderwijs*. Utrecht: TransAct.

September 2005

J. van Mens-Verhulst, M. H. J. Bekker, N. Sonmez, & I. van der Vlugt,